

Duben 2003 č. 4

EUROCITIES

[Interact]

European cities in action

Úvodem

Za posledních deset let narůstá počet projektů realizovaných ve velkých městech a jejich okolí. Konkurence mezi evropskými městy také přinesla otázku řízení městských celků. Na mnoho těchto projektů je třeba pohlížet z mnohem širšího měřítka než jen jako na aktivity odehrávající se pouze v městském centru. Tyto aktivity napomáhají větší konkurenci mezi městy. Tyto projekty nejen podporují soutěživost mezi městy, ale také jejich spolupráci a vzájemné kontakty, rovněž přispívají k pocitu národního a mezinárodního statutu a teritoriální rovnováze. Tyto faktory musí být chápány v měřítcích teritoriálního uspořádání díky meziměstské spolupráci. Důležité je vytvoření spolupráce mezi jednotlivými zájmovými skupinami, které se účastní na rozvoji města.

Už více než dva roky Benátky pracují na svém rozvoji. Podporují vytvoření Metropolitního města Benátky a návrhy Strategického plánu založeného na spolupráci klíčových aktérů v metropolitní oblasti. Tento přístup vychází ze strategií realizovaných v jiných evropských městech.

Stále více se politická organizace a podpora jednotlivých aktérů místních projektů zdá být zásadním faktorem v zajištění zdravé konkurence mezi městy a upevnění jejich statutu.

Benoit Quinon
generální ředitel, Greater Lyon

Benátky

Benátky a metropolitní strategie

Město Benátky sestává ze Starého města, tedy vlastních Benátek, Lida, mnoha ostrovů (ostrovů Pallestrina, ostrovů v laguně včetně Murana a Burana) a předměstských částí Mestre a Marghera, které leží na pevnině. Benátky jsou politickým a ekonomickým srdcem severovýchodní Itálie s význačnou ekonomickou strukturou, která vychází z geografické polohy města a rovněž historického i architektonického dědictví. Hlavní příjmy plynou z turistického ruchu. A není divu, vždyť do Benátek ročně přijíždí 12 milionů návštěvníků. I když kulturní zázemí přispívá k životaschopné spolupráci mezi universitami, výzkumnými centry, nadacemi a muzei, Staré město se stále více a více stává pouze turistickou oblastí,

což se negativně projevuje na jeho celkovém stavu i ubývajícím počtu stálých obyvatel.

Ekonomika Benátek není závislá jen na příjmech z turistického ruchu. Ve vlastnictví města jsou také rafinerie, chemické továrny a loděnice kolem přístavu Marghera. V současnosti k rozvoji této oblasti přispívá snaha učinit ji atraktivní i pro jiné oblasti podnikání. Jedním z takových příkladů je Benátský vědeckotechnologický park Vega (Vega – Venice Science and Technology Park).

Metropolitní město

Takové velké úkoly jako je plánování, dostupnost, ekonomický rozvoj a integrace jsou dnes už metropolitní záležitosti. Z tohoto důvodu město Benátky začalo pracovat na Strategickém plánu. Současně také pokračuje tvorba projektu Metropolitní město Benátky, tak jak to stanoví legislativa přijatá v roce 2001.

Základní údaje o Benátkách

- Celkový počet všech obyvatel města Benátek je 277 305 (údaj z roku 1999). 23% z nich žije ve Starém městě, 15 % na ostrůvcích a Lidu a 62% na pevnině.
- Městská oblast v širším smyslu čítá 542 873 obyvatel, kteří žijí ve dvaceti městech s vlastní samosprávou.
- V roce 1999 hrubý domácí produkt Benátské provincie činil

18 850 Euro na hlavu, což je 122% průměru v zemích Evropské patnáctky.

■ Zdejší přístav je jedním z nejvíce prosperujících v Itálii. Míra růstu pro rok 2002 zde byla 2,5%. V roce 2001 bylo v tomto přístavu přepraveno 28,8 milionů tun zboží.

Další informace můžete najít na www.comune.venezia.it

Projekt: Strategický plán města Benátek

Nový systém městské správy

Benátky stejně jako jiná evropská města začaly s přípravou jednotné strategie rozvoje podporované klíčovými cílovými skupinami. Tento projekt je založen na změnách systému místní správy. Město Benátky chce tento systém zlepšit tím, že zapojí klíčové partnery do rozhodovacích procesů. Strategický plán je program, který definuje problémy, opatření a projekty navržené pro město. Tento materiál je výsledkem kolektivní analýzy a oficiálního souhlasu jednotlivých partnerů. Město Benátky podněcuje a koordinuje přístup řešení, který přesahuje úzce institucionální rámec a tak obnovuje samosprávu na místní úrovni.

Vytvoření spolupráce mezi jednotlivými aktéry projektů

Výbor pro Strategický plán byl založen městem Benátky v roce 2001. Zformování tohoto výboru souviselo s analýzou místní situace. Tento rozbor posloužil k založení počáteční spolupráce mezi městským zastupi-

Souvislosti

Benátský strategický přístup byl přijat po vytvoření Základního plánu (1994 – 99), který představoval strategický plán rozvoje města. Avšak Strategický plán zahrnuje širší měřítko, zahrnuje městský systém jako celek. Analýza kladných a záporných stránek ukázala na potřebu globální strategie a také nedostatek podpory spolupráce mezi jednotlivými aktéry, kteří byli velmi rozdrobení a neměli představu o celkové místní situaci. Strategický plán je reakcí Benátek na tuto analýzu.

telstvem a jeho partnery. Každý partner byl pečlivě vybrán z hlediska jeho postavení, reprezentativnosti, vyvíjených aktivit, používaných strategií a metod práce. V první fázi byly vybráni takoví partneři, kterým nečinil problém přijmout strategický přístup k plánování. Tito partneři měli své vlastní vize rozvoje města a měli vypracované své vlastní dlouhodobé cíle. Výbor pro Strategický plán si dal za cíl zmobilizovat partnery na městské úrovni a přispět tak k realizaci Strategického plánu města Benátek.

Výbor pro Strategický plán začal posuzovat představu strategického

plánování a hodnotil metody, které byly realizovány jinými velkými evropskými městy. Do Strategického plánu byl začleněn princip, kdy se lidé učí novému přímo v praktickém procesu realizování projektů. Další fází bylo definování hlavních problémů města a také různých zdrojů využitelných pro realizaci projektů. Cílem bylo najít adekvátní odpovědi na tyto otázky a logická řešení podporovaná všemi účastníky projektů.

Ve druhé fázi se město snažilo zapojit ještě více cílových skupin do procesu plánování. V průběhu roku 2002 byly pro profesionály ze všech resortů zorganizovány tématické semináře. Rozběhla se široká debata

Hlavní partneři

Výbor pro strategické plánování (organizátor)

Výbor koordinoval tvorbu Strategického plánu. Byl vytvořen výkonným výborem města Benátek a jeho složkami jsou:

- Magistrát Benátek – odbor městského plánování jehož ředitel bude kontrolovat management projektu
- COSES (Výzkumné a vzdělávací Konsorcium) veřejné městské konzultační organizace, která přináší vědecký příspěvek do projektu

Aktéři mobilizování v první fázi

- Univerzity: Università Ca' Foscari a IUAV Università Benátek
- organizace reprezentující ekonomický sektor: Benátská komerční průmyslová a zemědělská komora, průmyslové seskupení Unindustria Venezia, CGIA asociace reprezentující obchod a malé podniky v Mestre
- odbory: CGIL, CISL, UIL
- Nadace Carive – bankovní organizace

Rozhovor

Aby se věci daly do pohybu

Roberto Turiddu Pugliese, úředník pověřený prací na Strategickém plánu, odpovídá na tři otázky

Jak se tvořil Benátský strategický plán?

Strategický plán vycházel ze zkušeností tvorby místních projektů v jiných evropských městech. Analýza situace ve městě a spolupráce aktérů je nezbytná pro vytvoření metody, která umožní tvorbu Strategického plánu a zajistí opravdovou podporou všech zúčastněných. Právě teď jsme v důležité fázi. Když už byl Strategický plán schválen městem Benátky, začali jsme intenzivně debatovat s obyvateli a jednotlivými aktéry jak dále vylepšovat jeho obsah. Po schválení konečné verze textu programu jsme začali uvádět do života pro-

jekty, které poskytovaly jasně viditelné výsledky.

Jaké jsou hlavní problémy?

Především není snadné začít se změnami v místní samosprávě nebo s organizováním spolupráce mezi jednotlivými partnery, kteří jsou nezbytní pro vytvoření strategického přístupu. Zabýváme se situací ve městě, které má komplikovaný systém místní samosprávy, je zde mnoho cílových skupin, které jsou rozdrobené a řeší své problémy samostatně bez tradice vzájemné spolupráce. A když posuzujete potenciál města, zjistíte jak destruktivní může být tento nedostatek spolupráce. Každá skupina má svou vlastní platformu a své způsoby fungování. To znamená, že pro každé opatření musíme organizovat diskusi u kulatého

stolu a seztvat partnery, kteří mají často velmi rozdílné názory.

Co se z vašeho projektu můžeme naučit o řízení města?

Díky tomuto projektu jsme byli schopni přesvědčit jednotlivé partnery o významu strategického plánování městského rozvoje. Strategický plán umožňuje cílovým skupinám formulovat jejich vize rozvoje města a pak je také realizovat. Strategický plán je vlastně takovým nástrojem a rámcem pro každou strategii městského rozvoje a to ať už se to týká našeho nejbližšího sousedství a nebo metropolitní oblasti jako celku.

o návrzích realizačního výboru a posuzovala se správnost těchto řešení. Dalším úkolem bylo přesvědčení se o široké podpoře těchto návrhů ze strany klíčových aktérů. Semináře jasně potvrdily zájem jednotlivých partnerů. Současně také bylo posuzováno jak jednotlivé navržené projekty zapadají do celkové vize Strategického plánu.

Jakmile bude přijat Strategický plán, představitelé jednotlivých partnerů pak musí zavést metody v něm navržené do praxe ve svých specifických oblastech působení. Strategický přístup má zásadní význam. Na úrovni města Benátky je tento metodický přístup začleněn do Detailního plánu. Tento Detailní plán zaručuje roční hodnocení a prezentaci všech projektů, které jsou realizovány politickou, institucionální, ekonomickou a sociální sférou. Během přípravy

Strategického plánu, Detailní plán je bází pro dialog mezi jednotlivými partnery. Jakmile bude Strategický plán oficiálně přijat, jeho opatření budou integrována do městského Detailního plánu.

Následující kroky

- Červen 2003 – prezentace návrhu Strategického plánu městskému výkonnému výboru.
- Léto 2003 – prezentace strategického plánu partnerům zapojeným v první fázi.
- Podzim 2003 – definitivní formulování Strategického plánu.
- Podzim 2003 – podpis oficiální dohody mezi partnery z různých sektorů.
- Zima 2003 – zformování kontrolního výboru pro koordinační výbor Strategického plánu.
- Jaro 2004 – zformování koordinačního výboru Strategického plánu

Strategické plánování v Itálii

Pokusy o strategické plánování jsou z doby nedávné a není jich zatím mnoho. Kromě plánu strategického rozvoje města Turín jsou plány ostatních měst ve stadiu příprav a v současnosti obsahují pouze některé metodické zásady strategického přístupu jako jsou:

- definice celkové strategie jako reakce na složitou přechodnou situaci
- účast občanů na definování strategických vizí a městských projektů
- hledání nových strategií společně se zlepšenou integrací rozdílných administrativních systémů, které se podílejí na hlavních městských projektů
- racionalizace akcí veřejného sektoru
- spolupráce mezi veřejným a privátním sektorem na projektech
- větší pružnost při městském plánování

Rozhovor

Roberto D'Agostino, starosta Benátek zodpovědný za strategické plánování, mezinárodní vztahy a záležitosti EU.

Co vlastně strategické plánování znamená pro Benátky?

Snažíme se modifikovat metodu plánování tak, abychom ji učinili opravdu strategickým přístupem. To znamená nastartovat proces, který nám dovolí přijímat patřičná rozhodnutí a opatření, která budou vyjadřovat naši vizi budoucího rozvoje. A míním tím opravdu naše vlastní vize, protože ty jsou společné partnerům v ekonomické i sociální sféře.

Jaká je základní agenda?

Rozhodli jsme se spustit strategický

proces v plánování v roce 2000 po posledních městských volbách. Měli bychom zdůraznit, že Benátky asi více než ostatní města mají více předpokladů pro to, aby tento projekt fungoval. Už několik let město sleduje koncepci urbanistického plánování založenou na městském rozvoji a stanovuje opatření k řízení změn ve městě. Strategický plán je souhrnem opatření podporovaných místními partnery. Program bude uváděn do praxe užitím inovativního systému procedur – programových smluv, plánů obnovy města a společných plánů. Do procesu patří i konzultace s privátním sektorem. Úzce spolupracujeme například s přístavem, letištěm, dvěma uni-

verzity, komerční komorou a asociací zaměstnavatelů. Naše vztahy s těmito klíčovými partnery jsou zakotveny v návrhu smlouvy a nebo v jednotlivých projektech. Úřady se zde uplatňují v nové roli koordinátora a přispívají tak k větší efektivnosti celého plánování jako celku.

Jaká je situace v současnosti?

Na základě těchto počátečních diskusí se Benátský administrátoři rozhodli k dalšímu kroku, kterým je formální potvrzení navržených projektů a opatření včetně vytvoření místa pro dialog s aktéry, kteří se nejvíce zajímají o rozvoj Benátek. Tyto akce budou pokračovat v roce 2003. Doufáme, že ještě před koncem roku bude k dispozici konečná verze strategického plánu a bude schválena všemi partnery zapojenými do projektu v průběhu počáteční fáze projektu. V roce 2004 přejdeme k realizaci Plánu a proto ustanovíme specializovaný realizační výbor.

Metropolitní aspekty v Itálii a v kontextu města Benátek

V Benátkách je příprava Strategického plánu úzce spojena s procesem tvorby metropolitního města.

Definice metropolitního města byla právně zakotvena italským parlamentem v roce 1990. Bylo vybráno dvanáct měst a jedním z nich byly i Benátky. Termín charakterizuje území význačné zejména silnými socioekonomickými vazbami mezi centrem a periferními městy. Jinými slovy řečeno, idea metropolitního města je založena na přesvědčení že určité funkce jako je městské plánování, ekonomický rozvoj, podpora infrastruktury a sociální integrace

mohou být realizovány efektivněji právě na této úrovni. Reforma však nebyla závazná a nepřinesla žádné konkrétní výsledky.

Od doby, kdy byl změněn pátý článek Italské ústavy a novelizován ústavní zákon číslo tři z roku 2001, začalo město Benátky energicky budovat projekt metropolitního města. Benátky spolupracují s ostatními samosprávnými městskými celky v rámci oblasti a podporují cílové skupiny, aby se mohly zapojit do projektu.

Tým projektu Interact Benátky:

Roberto Turiddu Pugliese: turiddu.pugliese@comune.vnezia.it
Fabrizio D'Oria: fdo@katamail.com

Děkujeme Roberto Camagnimu z Milánské polytechniky, který je členem vědeckého výboru projektu Interact.

Kontakt:

Grand Lyon
20 rue du Lac
F - 69003 Lyon

Direction de la prospective et de la stratégie d'agglomération

Patrick Lusson :
33 (0)4 78 63 46 65

Corinne Hooge / Christophe Pons
33 (0)4 78 63 42 46
e-mail : chooge@grandlyon.org

www.interact-network.org

[Interact] is a thematic network of Key Action 4 "City of Tomorrow and Cultural Heritage" from the programme "Energy, Environment and Sustainable Development" within the Fifth Framework Programme of the European Union.

